Zespół Szkół Muzycznych im. Oskara Kolberga w Radomiu

Sekcja Instrumentów Smyczkowych i Gitary

WYMAGANIA EDUKACYJNE – SZKOŁA MUZYCZNA I STOPNIA

Instrument główny: **wiolonczela**

Cykl: ośmioletni

KLASA I:

U m i e j ę t n o ś c i t e c h n i c z n e d o o p a n o w a n i a :

- Znajomość nazw części wiolonczeli i smyczka
- Opanowanie prawidłowej postawy przy grze
- Rozwój wyobraźni i świadomości ruchowej
- Właściwe stawianie palców lewej ręki oraz prowadzenie smyczka równolegle do podstawka
- Poznanie systemu notacji muzycznej (pięciolinia, klucz basowy, nuty i pauzy)
- I pozycja, układ wąski i szeroki
- Znajomość podstawowych sposobów artykulacji (détaché, portato, legato do 4 nut na jednym smyczku)
- Znajomość gam: C-dur G-dur i D-dur oraz tercji łamanych w wymienionych tonacjach
- Znajomość podstawowych zasad czyszczenia i konserwacji instrumentu

M i n i m u m p r o g r a m o w e : (do realizacji w ciągu roku):

Minimum 30 różnych ćwiczeń i utworków w ciągu roku.

M e t o d y w e r y f i k a c j i p o s t ę p ó w :

Styczeń : Występ publiczny „ Mój pierwszy koncert ”:

- utwór dowolny

Maj lub czerwiec: Sprawdzian w formie występu publicznego.

- utwór dowolny

W klasie I nie przewiduje się egzaminu promocyjnego. Ocenę roczną wystawia nauczyciel przedmiotu głównego.

KLASA II:

Umiejętności techniczne do opanowania:

- Umiejętność kształtowania brzmienia dźwięku, podstawowe elementy dot. frazowania
- Elementarna biegłość lewej ręki
- Znajomość rytmów punktowanych, trioli ósemkowej, synkopy
- Gra w dwudźwiękach z użyciem pustej struny
- Operowanie podstawowymi sposobami artykulacji (détaché, staccato, martelé, legato, pizzicato)
- Opanowanie prawidłowej intonacji
- Wprowadzenie IV pozycji
- Gamy i pasaże do dwóch znaków przykluczowych
- Strojenie instrumentu (maszynkami).

Minimum programowe: (do realizacji w ciągu roku):

- 3 gamy (dur lub moll)
- 6 etiud
- 4 utwory z fortepianem
- 10 ćwiczeń z podręczników gry na wiolonczeli

Metody weryfikacji postępów:

Grudzień : przesłuchanie półroczne z następującym programem:

- gama w obrębie dwóch oktaw, bez pasaży
- etiuda
- utwór z towarzyszeniem fortepianu

Maj lub czerwiec: egzamin promocyjny z następującym programem:

- etiuda
- utwór z towarzyszeniem fortepianu

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

KLASA III:

Umiejętności techniczne do opanowania:

- Dalszy rozwój biegłości
- Utrwalenie IV i wprowadzenie II i III pozycji
- Umiejętność gry legato do 8 nut na jednym smyczku
- Łatwe dwudźwięki „kryte" dwoma palcami
- Chromatyka
- Umiejętność wibracji
- Gamy durowe i molowe do 3 znaków przykluczowych w pozycjach, w obrębie dwóch oktaw

Minimum programowe: (do realizacji w ciągu roku):

- 3 gamy do trzech znaków przykluczowych
- 6 etiud
- 3 utwory z fortepianem

Metody weryfikacji postępów:

Grudzień : przesłuchanie półroczne z następującym programem:

- gama (2-oktawowa), sposobami do wyboru nauczycieli
- pasaże do gamy
- dowolna etiuda na zmiany pozycji
- utwór z towarzyszeniem fortepianu

Maj lub czerwiec: egzamin promocyjny z następującym programem:

- dowolna etiuda na zmiany pozycji
- utwór z towarzyszeniem fortepianu lub jedna część formy cyklicznej (np. sonata, concertino)

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

KLASA IV:

Umiejętności techniczne do opanowania:

- Gra w pozycjach I – IV
- Układy chromatyczne z uwzględnieniem zmian pozycji
- Umiejętność gry dwudźwięków w etiudach i utworach
- Umiejętność gry akordowej (proste akordy arco (łamane) i pizzicato)
- Artykulacje: martelé, détaché, arpeggio na trzech i na czterech strunach
- Wibracja – dalsze kształtowanie
- Umiejętność właściwej realizacji znaków artykulacyjnych i agogicznych w utworze
- Praca nad kształtowaniem dźwięku
- Wprowadzenie i utrwalenie gry w kluczu tenorowym
- Gamy dur i moll – do trzech znaków przykluczowych oraz odpowiednie pasaże

Minimum programowe: (do realizacji w ciągu roku):

- 2 gamy w obrębie dwóch oktaw do trzech znaków przykluczowych wraz z pasażami
- 6 etiud
- 3 utwory z fortepianem
- dwie części sonaty lub jedna wybrana część koncertu (concertina)

Metody weryfikacji postępów:

Grudzień : przesłuchanie półroczne z następującym programem:

- gama i pasaże sposobami do wyboru pedagoga
- dowolna etiuda
- utwór z towarzyszeniem fortepianu lub jedna część formy cyklicznej

Maj lub czerwiec: egzamin promocyjny z następującym programem:

- dowolna etiuda
- koncert (I lub II i III część) lub sonata (cz. I lub I i II)
- utwór

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

KLASA V:

Umiejętności techniczne do opanowania:

- Wprowadzenie V i VI pozycji
- Dbałość o prawidłową intonację w pozycjach i dwudźwiękach
- Gamy w dwudźwiękach (tercje, seksty) w obrębie jednej oktawy
- Doskonalenie wibracji
- Rozszerzenie różnorodności środków wyrazu (kształtowanie frazy, dynamiki, agogiki)
- Znajomość podstawowych ozdobników: przednutka obiegnik, tryl

Minimum programowe: (do realizacji w ciągu roku):

- 2 gamy w obrębie dwóch oktaw, sposoby do wyboru nauczyciela, pasaże i dwudźwięki (przez jedną oktawę) – tercje i seksty
- 5 etiud
- dwie kontrastujące części sonaty
- 3 utwory z akompaniamentem
- koncert (I lub II i III część). Dopuszcza się realizację formy wariacyjnej (zamiast koncertu).

Metody weryfikacji postępów:

Grudzień : przesłuchanie półroczne z następującym programem:

- gama i pasaże w obrębie 2 oktaw. Sposoby: do wyboru pedagoga.
- dwudźwięki: seksty – przez jedną oktawę
- dowolna etiuda
- dwie kontrastujące części sonaty

Maj lub czerwiec: egzamin promocyjny z następującym programem:

- dowolna etiuda
- utwór z akompaniamentem
- koncert (I lub II i III część).

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

KLASA VI:

Umiejętności techniczne do opanowania:

- Wprowadzenie pozycji kciukowej
- Artykulacje lotne: sautillé, spiccato
- Udoskonalenie gry w dwudźwiękach i z użyciem ozdobników
- Udoskonalenie gry w dwudźwiękach i z użyciem ozdobników
- Udoskonalenie biegłości technicznej pozwalającej na swobodne wykonywanie utworów
- Interpretowanie pod kierunkiem nauczyciela utworów zgodnie ze stylem danej epoki i ich budową formalną
- Stosowanie wibracji jako środka wyrazu muzycznego
- Stosowanie różnych sposobów zapamiętywania utworów
- Posługiwanie się różnorodnymi technikami artykulacyjnymi, dynamiką, agogiką
- Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy

Minimum programowe: (do realizacji w ciągu roku):

- 2 gamy w obrębie trzech oktaw wraz z pasażami i dwudźwiękami (tercje, seksty – przez jedną oktawę). Zakres do czterech znaków przykluczowych.
- 4 etiudy, w tym co najmniej jedna dwudźwiękowa
- dwie kontrastujące części sonaty
- 3 utwory z akompaniamentem
- 1 koncert (I lub II i III część).

Metody weryfikacji postępów:

Grudzień : przesłuchanie półroczne z następującym programem:

- dowolna etiuda
- sonata, cz. I i II, lub III i IV

Marzec: przesłuchanie techniczne:

- 2 gamy wg minimum programowego + pasaże i dwudźwięki (tercje i seksty)
- dowolna etiuda
- czytanie a vista

Maj lub czerwiec: egzamin końcowy:

- dowolna etiuda lub kaprys
- koncert (I lub II i III część).
- utwór dowolny.

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

KLASA VII:

Umiejętności techniczne do opanowania:

Gamy w obrębie trzech oktaw. Sposoby: do ustalenia przez nauczyciela prowadzącego w zależności od stopnia zaawansowania ucznia.

Pasaże po 3 (4) legato.

Dwudźwięki: tercje, seksty w obrębie dwóch oktaw w wolnym tempie - osobno.

- Umuzykalnienie i rozbudzenie wrażliwości muzycznej
- Uczestniczenie w życiu muzycznym szkoły
- Wykazywanie naturalnej potrzeby ekspresji i kreatywności artystycznej
- Dbałość o prawidłową intonację i jakość dźwięku
- Umiejętność posługiwania się dynamiką i zastosowanie właściwej agogiki

Minimum programowe: *(do realizacji w ciągu roku):*

- 1 dowolna para gam jednoimiennych + pasaże i dwudźwięki wymienione powyżej
- 4 etiudy, w tym co najmniej jedna dwudźwiękowa
- 2 utwory z fortepianem
- 2 kontrastujące części sonaty
- I lub II i III część koncertu solowego

Metody weryfikacji postępów:

Egzaminy i przesłuchania półroczne i promocyjne wg następującego planu:

Październik: Przesłuchanie techniczne:

- para gam (wraz z pasażami i dwudźwiękami dur lub moll wg minimum programowego)
- dowolna etiuda
- czytanie *a vista*

Grudzień: Przesłuchanie półroczne:

- dowolna etiuda
- sonata barokowa lub staroklasyczna – dwie kontrastujące części

Czerwiec: Egzamin promocyjny:

- utwór polifoniczny na wiolonczelę solo – jedna część do wyboru pedagoga
- utwór z towarzyszeniem fortepianu
- koncert, cz. I lub II i III

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

KLASA VIII:

Umiejętności techniczne do opanowania:

Gamy w obrębie trzech oktaw. Sposoby: do wyboru pedagoga prowadzącego.

Pasaże po 3 (4) legato

Dwudźwięki: tercje, seksty, w obrębie dwóch oktaw w wolnym tempie po 2 legato.

- Doskonalenie aparatu gry
- Dbałość o prawidłową intonację i jakość dźwięku
- Prawidłowa korelacja prawej i lewej ręki
- Kształcenie teoretycznych podstaw gry na instrumencie, posługiwanie się systemem notacji muzycznej w zakresie klucza basowego, wiolinowego i tenorowego
- Stosowanie podstawowych środków wyrazu muzycznego /agogika, dynamika, artykulacja, barwa i wibracja
- Umiejętność koncentracji oraz opanowanie tremy podczas występu

Minimum programowe: *(do realizacji w ciągu roku):*

- 1 dowolna para gam jednoimiennych + odpowiednie sposoby, pasaże i dwudźwięki
- jedna część z dowolnej *Suity* J. S. Bacha lub inny utwór polifoniczny na wiolonczelę solo
- 4 etiudy, w tym co najmniej jedna dwudźwiękowa.
- 2 utwory z fortepianem o zróżnicowanej problematyce
- 2 kontrastujące części sonaty barokowej lub klasycznej.
- koncert (I lub II i III część).

Metody weryfikacji postępów:

Egzaminy i przesłuchania półroczne i promocyjne wg następującego planu:

Październik: Przesłuchanie techniczne:

- para gam (wraz z pasażami i dwudźwiękami dur lub moll wg minimum programowego)
- dowolna etiuda
- czytanie *a vista*

Grudzień: Przesłuchanie półroczne:

- dowolna etiuda
- sonata barokowa lub staroklasyczna – dwie kontrastujące części

Czerwiec: Egzamin promocyjny:

- utwór polifoniczny na wiolonczelę solo – jedna część do wyboru pedagoga
- utwór z towarzyszeniem fortepianu
- koncert (I lub II i III część).

Ponadto w ciągu roku: dokumentowane audycje i koncerty (uczeń ma wpisać w indeksie wszystkie imprezy muzyczne, w których brał czynny udział, tj. datę występu i program).

ZASADY OCENIANIA UCZNIÓW W SEKCJI INSTRUMENTÓW SMYCZKOWYCH I GITARY:

W trakcie przeprowadzania egzaminów i przesłuchań oceniane są – z uwzględnieniem wymagań edukacyjnych poszczególnych klas – następujące elementy:

- realizacja minimum programowego
- aparat gry, umiejętności techniczne
- intonacja, jakość dźwięku i estetyka brzmienia
- opanowanie pamięciowe utworów (z wyjątkiem sytuacji, gdzie wykonanie z nut jest dopuszczone)
- dokładność w realizowaniu tekstu nutowego i elementów dzieła muzycznego (dynamika, artykulacja, właściwe tempo i agogika)
- stylowość wykonania
- ogólne walory artystyczne, swoboda wykonawcza, bezstresowość, pewność, indywidualność produkcji
- sposób zachowania na scenie

Ponadto ocenie podlega praca ucznia w ciągu roku, jego frekwencja i czynne uczestnictwo w audycjach i koncertach w ciągu roku.

Ocenianie uczniów grających na wiolonczeli odbywa się wg tych samych progów dla każdej klasy, uzależnionych od minimum programowego danej klasy. Wszystkie egzaminy i przesłuchania oceniane są punktami w skali od 0 – 25 punktów. Zgodnie z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania Zespołu Szkół Muzycznych im. Oskara Kolberga w Radomiu stosunek otrzymanych punktów do oceny ucznia ma się następująco:

25 punktów – ocena celująca
21-24 punkty – ocena bardzo dobra
16-20 punktów – ocena dobra
13-15 punktów – ocena dostateczna
11-12 punktów – ocena dopuszczająca
0-10 punktów – ocena niedostateczna

Ocena z przesłuchania lub egzaminu wystawiana jest przez komisję wg następującej procedury:

a) Propozycję oceny podaje nauczyciel prowadzący lub – w razie jego nieobecności – upoważniony nauczyciel, dyrektor lub kierownik sekcji
b) Każdy z członków komisji proponuje swoją punktację
c) Ocenę ustala się w średniej arytmetycznej punktów przyznanych przez poszczególne osoby wchodzące
d) w skład komisji i zaokrągla się do pełnych punktów w ten sposób, że części ułamkowe punktów wynoszące mniej niż 0,5 punktów pomija się, a ułamkowe części punktów wynoszące 0,5 punktu i więcej podwyższa się do pełnych punktów.
e) Z egzaminu promocyjnego sporządza się protokół zawierający w szczególności: nazwę zajęć edukacyjnych z których był przeprowadzony egzamin, imiona i nazwiska osób wchodzących we skład komisji, termin egzaminu, imię i nazwisko ucznia, program wykonany podczas egzaminu, ustaloną ocenę klasyfikacyjną wraz z liczbą punktów uzyskanych przez ucznia. Protokół podpisują osoby wchodzące w skład komisji, stanowi on załącznik do arkusza ocen ucznia.

Ocenę celującą (25 pkt.) otrzymuje uczeń, który posiada wiedzę i umiejętnościami objęte programem nauczania danej klasy; jego gra jest bezbłędna technicznie, w szczególności od strony intonacyjnej i jakości dźwięku, precyzji rytmicznej i utrzymania tempa. Na ocenę celującą wymagana jest gra interesująca od strony muzycznej, zawierająca elementy samodzielnej interpretacji utworu, a także bez usterek pamięciowych. Produkcja ucznia celującego jest swobodna i bezstresowa. Uczeń musi wykazać się bardzo dobrą pracą w ciągu roku szkolnego, uczestniczyć aktywnie w życiu koncertowym szkoły, musi być laureatem konkursu lub przesłuchania o randze co najmniej regionalnej lub wykazać się innymi podobnymi osiągnięciami. Uczeń otrzymujący ocenę celującą potrafi wykazać się znajomością wiolonczelowej literatury muzycznej i posiada wystarczającą na poziomie danej klasy wiedzę o twórcach i stylach wykonywanych przez siebie utworów. Laureat ogólnopolskiego konkursu, przesłuchania lub przeglądu, którego organizatorem jest Centrum Edukacji Muzycznej lub minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego otrzymuje najwyższą pozytywną roczną ocenę i jest zwolniony z egzaminu promocyjnego

Ocenę bardzo dobrą (21 - 24 pkt.) otrzymuje uczeń, który gra bezbłędnie lub prawie bezbłędnie technicznie na poziomie wymogów programowych swojej klasy. Ewentualne drobne usterki dźwiękowe lub intonacyjne mogą być uwzględnione, pod warunkiem, że gra ucznia jest także interesująca od strony interpretacyjnej i jest pozbawiona wyraźnych wpadek pamięciowych. Uczeń chcący otrzymać ocenę bardzo dobrą musi wykazać się bardzo dobrą pracą w ciągu roku szkolnego, uczestniczyć aktywnie w życiu koncertowym szkoły, wziąć czynny udział w co najmniej dwóch audycjach w ciągu roku szkolnego (co dokumentuje odpowiednim wpisem w indeksie), oraz posiadać podstawową wiedzę o kompozytorze i stylu wykonywanych przez siebie utworów.

Ocenę dobrą (16 - 20 pkt.) otrzymuje uczeń, który spełnia minimum programowe danej klasy, program na egzaminach i przesłuchaniach wykonuje sprawnie i z pamięci (poza pozycjami, których wykonanie z nut jest dopuszczone w wymogach edukacyjnych jw.); jego gra wykazuje pewne wady interpretacyjne i/lub techniczne. Warunkiem otrzymania oceny dobrej jest ponadto systematyczna praca w ciągu roku, umiarkowany udział w życiu koncertowym szkoły, czynne uczestnictwo w co najmniej dwóch audycjach w ciągu roku (udokumentowanych wpisem w indeksie), oraz wykazanie się elementarną wiedzą o wykonywanym programie.

Ocenę dostateczną (13 - 15 pkt.) otrzymuje uczeń, który spełnia minimum programowe danej klasy, wykonuje program w całości. Dopuszcza się: braki pamięciowe, powtarzające się błędy techniczne i usterki interpretacyjne. Na ocenę dostateczną kwalifikuje niesystematyczna praca w ciągu roku, pod warunkiem jednak, że: uczeń uczestniczył czynnie w co najmniej jednej audycji w ciągu roku, wykazuje zainteresowanie życiem koncertowym szkoły i rokuje nadzieje na poprawę usterek zauważonych na egzaminach i przesłuchaniach.

Ocenę dopuszczającą (11 - 12 pkt.) otrzymuje uczeń, który nie spełnia minimum programowego dla swojej klasy w tym sensie, że na egzaminie nie jest w stanie wykonać zadanego programu w całości, robi poważne błędy tekstowe, techniczne i interpretacyjne, myli palcowanie i smyczki, nie przerobi w ciągu roku wymaganego repertuaru z powodu minimalnej pracy własnej. Ocena dopuszczająca z przedmiotu głównego jest oceną nie promującą i otrzymuje ją uczeń nie rokujący nadziei na dalszą edukację w szkole muzycznej. Ocena dopuszczająca wystawiona przez komisję egzaminacyjną jest ostateczna i nie przysługuje od niej odwołanie.

Ocenę niedostateczną (0 - 10 pkt.) otrzymuje uczeń, który nie spełnił wymogów programowych dla danej klasy zarówno pod względem realizacji programu, jak i pod względem założeń technicznych dla swego roku. Jego gra nie rokuje żadnych nadziei na dalszą edukację, oraz nie mieści się nawet w wymaganiach na ocenę dopuszczającą. Ocena niedostateczna jest również oceną nie promującą. Ocena niedostateczna wystawiona przez komisję egzaminacyjną jest ostateczna i nie przysługuje od niej odwołanie.